I dagens løp

Landskamp-kø.

Vi har lest om Tauber-køer i Berlin, brød-køer i Leningrad, og hvem har ikke stått i monopol-kø en eller annen «dag før søn- og helligdag», men alt dette er barnemat mot en real landskamp-kø.

Historien er kort. Jeg skulde spise søndagsmiddag hos min gamle tante som bor i Kirkeveien mellem Majorstuen og Frogner. Denslags er ikke morsomt, men det er økonomisk.

Jeg kommer ruslende opover Thomas Heftyes gate i mine egne, stille funderinger over menneskene og verden, og jeg visste ikke ordet av det før jeg var omringet av mennesker på alle kanter — kø — som sneglet sig langsomt og sikkert opover mot Stadion.

Jeg hadde ikke noget større imot denne køen, retningen var iorden, veien gikk like forbi tantes dør. Når været er godt pleier jeg å ta en liten tur utover mot Vestre Gravlund før middag, men i tåkevær går jeg like til tante. Vi slår da tiden ihjel med å se på kjære gamle fotografier av slekt og venner. Det er heller ikke morsomt, men det er en økonomisk adspredelse.

Like ved huset hennes — altså omtrent midt i Kirkeveien — sier jeg på min vanlige høflige måte til de nærmestgående: «Undskyld, men jeg skal av her jeg».

Like foran mig gikk en fet, flott herre, som så svært betydningsfull ut. Det luktet ialfall aldeles deilig av ham. Han gjorde halv helomvending og sendte mig et nedlatende blikk.

Bak mig gikk restene av et forferdelig menneske. Han var svært lang; og han bøide sig over mig og så frossent på mig. En del ubegavet ungdom i nærheten lo respektløst av mig.

Da jeg er en liten og meget beskjeden mann, fant jeg ytterligere forsøk på å slippe ut av køens favntak resultatløse, og opover bar det.

«Jeg har ingen billett, og jeg har ingen penger på mig» sa jeg. «Jeg skal bare spise middag hos tante jeg. A vær såelskverdig å slippe mig ut».

Voldsomt bifall fra de nærmestværende. Jeg hørte folk si «morsom fyr det derre der», «det tegner til å bli moro idag» og lignende uhøviske bemerkninger.

Hvordan jeg kom inn på Stadion vet jeg ikke, hvordan jeg kom ut vet jeg heller ikke. Hvad som foregikk der inne vet jeg heller ikke — jeg stod bare og skalv av redsel.

Jeg kom til bevissthet oppe på Adamstuen ved 16-tiden ved en eller annen misforståelse hadde en opadgående kø tatt sig av mig.

Og jeg kom meget for sent til middag hos min tante.

Jack.

De vanføres brevmerkepropaganda. —

Kroner 18.910.64 er pr. 23. januar 1933 innkommet på Norges vanførelags brevmerkepropaganda i Oslo og omegn. Denne sum gir et storslått uttrykk for den store interesse og det varme hjertelag vanforesaken omfattes med, og det er med den dybeste følelse av takknemlighet vi gjør almenheten bekjent med resultatet hittil.

Norges vanførelag
Jørgen Jensen.

Detasjementsøvelser i Maridalen. —

Arets tre dagers detasjementsøvelser den 15. 16. og 17. februar er foreløbig bestemt lagt til Maridalen i terrenget nord for Maridalsvannet — Skar.

Lennart Bernadotte interessert i filmproduksjon. —

Stockholmspressen forteller at Lennart Bernadotte i disse dager forhandler med en russisk forfatter, Alexander Vanitschkin, og Per-Axel Branner, om optagelse av film. Det dreier sig om en stor film i tysk-svensk samarbeide.

En ildkule. —

En av Deres blads lesere i Nittedal så ved 16.25- tiden søndag en ildkule i vest-sydvestlig retning. Den syntes å bevege sig fra sydøst — mot nordvest. Det så ut som den eksploderte, idet den sente ut en regn av gnister omkring sig, hvorefter den sluknet og der steg op en blå røk der hvor den forsvant. Den var i temmelig stor høide.

Egg uten plomme. —

Vi har engang lest en bok, som het «Naturens vidunderes». Den forekom oss dengang alsidig og uttømmende. Beklageligvis kan vi nu ikke lenger vedstå denne gode karakteristikk, eftersom boken ikke fortalte noget om egg uten plomme. Vi er nemlig høitidelig blitt forevist et hønseegg uten dette høist påkrevede attributt, hvis fravær vel må betegnes som et naturens vidunder. Hønen, som har gjort sig skyldig i denne utilfredsstillende form for egglegning, har standkvarter på Grefsen. Vi håber, at den ved næste korsvei kommer på bedre tanker og legger et egg med to plommer.

Krokus og tusenfryd i Sandnessjøen. —

Hr. redaktør!

Jeg tillater mig herved å sende Aftenposten et par krokus og tusenfryd. De er plukket i min have idag. På grunn av flere dagers sterk frost og kuling og efterpå følgende regn er de blitt temmelig forpjusket. På plenene spirer blomsterløk plantet i høst. Jeg synes, det er sørgelig, og det kommer vel an på, hvordan det går, når våren engang kommer for alvor.

Sandnessjøen 25. januar 1933.

Ærbødigst
Fru C. H.

Værmelding mandag aften. —

Ingen nedbør i Oslo siste døgn, siste 30 døgn 48 mm. (norm. 40). Lufttrykk kl. 19: 1005.7 mb. (154.3 mm.) Minimumstemperatur i natt minus 12.6 grader, morgentemperatur idag minus 10.2 grader (norm. minus 5.0), maksimumstemperatur idag minus 6.0 grader aftentemperatur på Tryvannshøiden minus 6.7 grader C.

Det er nordost bris og litt sne på Skagerakkysten, forøvrig lett bris og skyet østenfjells. Vestlandet har liten sydkuling og skyet vær., nordenfor er det overveiende frisk syd bris og opholdsvær.

Østenfjells kan man vente å bli liggende i sydlige eller sydvestlige luftstrømmer de nærmeste dager med relativt milt vær.

Varsler til imorgen natt:

Omkring Kristiansand: Frisk sydøst bris, imorgen omslag til sydvestbris, en del regn.

Skagerakkysten, Oslofjorden, Oslo: Østlig bris med noget sludd eller regn, fra imorgen aften sydvest bris, sannsynligvis med tåket vær.

Resten østenfjells: Lett bris med litt sne, sludd i lavere strøk, fra imorgen aften sydvest bris, sannsynligvis med lettere vær.

Det jødiske gjestespill på Søilen.

Det var et meget interessant bekjentskap Oslo publikum gjorde igåraftes med de to jødiske kunstnere Sonia Alomis og Alexander Asro fra Wilna-truppen, og tross den høist egenartede fremstilling og det fremmede sprog fikk man allikevel inntrykk av sjelden og personlig preget kunst. Sproget var forøvrig ikke så vanskelig å forstå, for de to kunstneres jiddisch var så blandet med tysk, at det var lett å følge med, selv uten den forklaring av innholdet, som teaterchef Amble-Næss gav foran hvert stykke.

Den dramatiske legende: «De tre gaver», av J. L. Perez, historien om den hjemløse sjel, som til slutt havner i himlen efter å ha gitt tre kostelige gaver til Vårherre, tre vidnesbyrd om offervilje, troskap og hjerterenhet, blev en glimrende og gripende prestasjon i fru Alomis fremførelse. Hun fant uttrykk for sorg og fortvilelse, villskap og henførelse, og legenden blev et drama, som spente fra stille sorg til maktfull henrevethet.

Mindre variasjon, men imponerende virtuositet, var det i næste nummer, hvor Alexander Asro i «Den gale kabalist» — også av Perez — stadig beveget sig på grensen av eller over grensen av vanvidd. Selvfølgelig var en slik grublende vanviddsscene hverken så lettfattelig for tilhørerne eller så rik på overganger som legenden, og den virket også i lengden noget ensformig. Men man måtte beundre kunstnerens omfattende register av betoninger og intensiteten i hans spill.

Aftenen sluttet med en idyll: «Grønne enger», av Perez Hirschbain, hvor en ung og høist undselig jødisk lærd og en landsbypike finner hverandre, efter at piken har vist ham veien til lykken. Men den primitive humor i skildringen og den barnlig-idylliske stemning klædde ikke de to kunstnere så godt som sterkere følelser og dramatiske optrin. Og det var ikke fritt for at naiviteten og munterheten — navnlig hos fru Alomis — virket anstrengt.

Det var fullt hus, hvor det jødiske element var tallrikt representert, og kunstnerne høstet sterkt bifall.

H.

Storpolitikk på skøitebanens balustrade.

Sir John Simon og mr. Mellon drøftet Europamesterskapet — og andre ting.

Spesialtelegram til Aftenposten.

London, 30. januar.

Blandt publikum ved europamesterskapet på skøiter idag var det ingen som tiltrakk sig så stor opmerksomhet som den britiske utenriksminister Sir John Simon og den amerikanske ambassadør Mr. Mellon. De to souperte ved samme bord på skøitebanens balustrade, og hvad de talte om var ikke utelukkende skøitesport. Det vil nok London-pressen være enig om imorgen. Det skulde ikke undre mig om Londonavisene fant ut at de to herrer ikke bare drøftet europamesterskapet men Europas skjebne også hvad andre ting angår!

Sm.

Rimfrost over parkens trær - -.

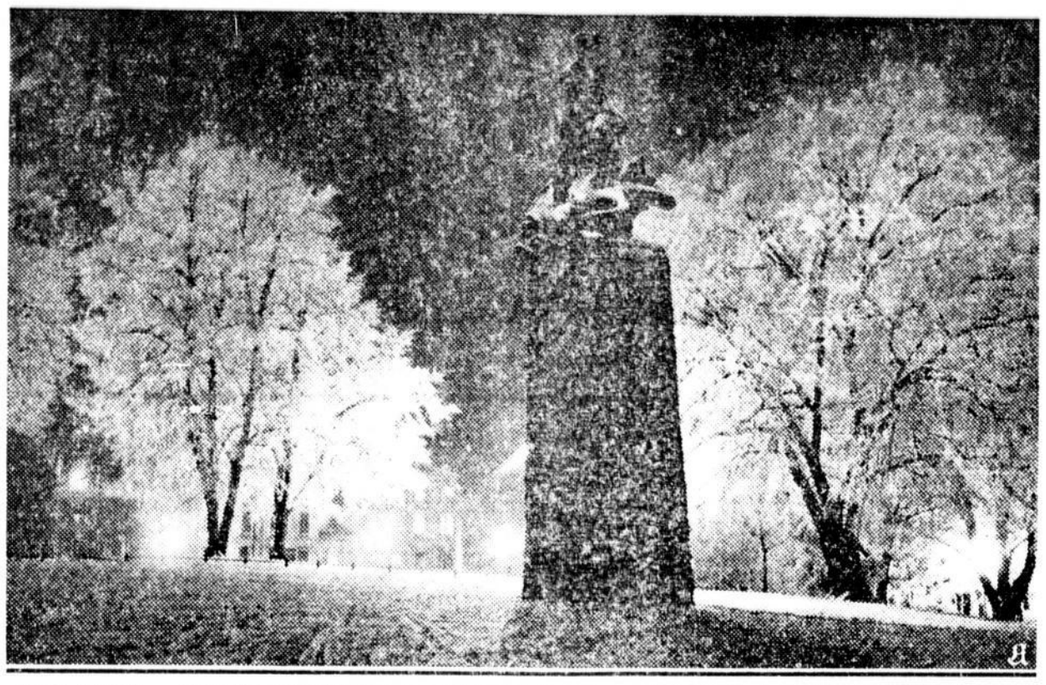

Byens borgere, — alle vi som elsker denne by, — vi kommer i ekstase når vi i disse dager går gjennem for eksempel Slottsparken —, den er et skjønnhetsveld i sort og hvitt; — naturen har skapt parken om til en eventyr-verden med grener og kvister i kniplingsverk, en gnistrende symfoni av diamanter — — Selv om blyanten ikke greier å beskrive det, ja så gjør det ingenting. Parken står der til beskuelse; den hvelver sitt kniplings-tak over alle som har øine å se med. Den samme tåke, som vi i grunnen hater så dypt, den har næsten umerkelig skapt byen om for en stakket tid! Når solen begynner å skinne er fortryllelsen brudt — —

Vårt billede viser Abel-haugen, hvor vår store matematiker høit hevet over materien svever hen på geniets vinger. Hvit og rimbelagt er han blitt i tåkeheimen, ennu mere gåtefull enn tilforn — — Du bølgende sjøroik! For en herlig spøk du driver nu midtvinters tide — — —

Conrad Veidt i «Den sorte husar».

Endelig en Conrad Veidt-film igjen. Det er lenge mellem hver gang, vi skulde gjerne se den udmerkede tyske kunstner oftere, og svært gjerne i et moderne skuespill. På Casino igår var han en elegant og virkningsfull rittmester i hertugen av Braunschweigs regiment av sorte husarer. Filmen er en spennende historie fra Napoleonstiden, tilsatt kanskje litt for meget romantikk. Rittmesterens opgave er å redde en prinsesse av Baden fra et ekteskap med en polsk fyrste som Napoleon vil ha istand. Han greier også å redde prinsessen og føre henne til hennes forlovede, hertugen av Braunschweig, og han får en storartet belønning. Når man hører Mady Christians spiller den kvinnelige hovedrolle som prinsessen kan man muligens gjette sig til belønningen. Mady Christians er søt og inntagende, en annen ung dame er næsten ennu søtere, frisk og flink, og den udmerkede komiker Otto Walburg liver op i ensemblet. Billedene er nydelige, men lyden er ikke alltid vellykket.

Til lydfilmavisen på Paladsteatret var det kø langt bortover Karl Johan hele eftermiddagen og aftenen. Vi for vår del syntes det var en udmerket måte å få se skøiteløpene på, først og fremst hadde vi det godt og varmt. Men vi overlater resten av omtalen til sakkyndigheten nedenfor. Avisen ellers var meget underholdende. Den er verd et besøk.

A. B.

De som var på Frogner lørdag og søndag så med megen glede at skøiteløpene blev lydfilmet efter alle kunstens regler. Og man strømmet til Paladsteatret igår for å glede sig over resultatet som var lagt inn i lydfilmen.

Det var vel en skuffelse!

Fotografene, som var plasert rundt hele banen, hadde gjort sine saker udmerket, men den eller de som har ansvaret for redaksjonen av de forskjellige bruddstykker har skapt et ordentlig makkverk. Man skal være meget uvidende på skøitesportens område for ikke å opdage hvilket uendelig rot denne filmen er. At lørdagens løp kommer efter søndagens stevneåpning kan naturligvis gå an, men at snapshot fra 5000 m. er blandet inn mellem billedene fra 500 m. går ikke an. Det hender at tilsynelatende et og samme par snart spurter rasende, snart glir bedagelig, snart spurter rasende igjen i samme løp. Det er helt forvirrende, særlig når der næsten ikke forekommer forklarende tekster. At den nedisede, anpustne amerikaner som stolt fremvises efter Schroeder og Ballangruds løp hverken er Schroeder eller Ballangrud finner en tilslutt meget rimelig.

Slik skal det altså ikke gjøres.

E. D.

Eldorado har helt siden jul stått i Tarzansukcessens tegn og det skal noget til å ta op arven efter den. Det Ufa('mei)-produkt som hadde première igår klarer det ialfall ikke, selv om det med prisverdig utrettelighet har gnålt et par innsmigrende slagere inn i ørene på oss, så de sitter like bomfast som melodonten i den beryktede Mark Twainskrøne. Lillian Harvey er søt og blond og fra provinsen og vil til Hollywood, men havner hos de to muntre Willyer, som bor på et gods i Storm Petersen-stil, to havarerte jernbanevogner ute i en kolonihave. De klarer sig tappert gjennem en forvrøvlet handling og får også publikum med sig endel av veien. Stort mer er det ikke å si om den ting. Desto gledeligere var det å høre og se den lille Schubert-Tauber-film, som gikk foran hovedfilmen. Den var nydelig og smakfull og Taubers praktfulle stemme er hele besøket verdt.

M.

«Helten fra Col'Alto» — «Berge in Flammen» som det heter på tysk — en vidunderlig film, en høisang til verdenskrigens ukjente helter, hvor den enkle handling vokser sig frem i klare, sterke linjer, båret av den høieste kunst i spill, regi og fotografering. En krigsfilm — javel, — men en krigsfilm som vi aldri nogensinne har sett maken til, optatt i Tirols villeste egner, i en sommer mettet med solskinn og skjønnhet, i en vinter, hvor naturkreftenes ubendige rasen knuger landet i sitt fryktelige favntak —

På Col'Altos forrevne klippeskråning har de klort sig fast, den lille håndfull av østerrikske alpejegere. Dypt dernede under dem ligger den vesle fattige landsbyen, hvor flesteparten av dem hører hjemme og som er blitt besatt av italienerne. Det ene stormangrep efter det annet kaster de tilbake, Col-'Alto skal holdes, holdes til siste mann. Så en dag sniker redselen sig inn over dem, — fra fjellets innre trenger den fryktelige lyd av boremaskiner sig op til de fillete, skjeggete karene i det sammenlappede tømmerskuret, som likesom kryper sammen under en bergrabb. Det er italienerne som sprenger sig inn i fjellet under dem for å blåse hele fjelltoppen i været med en kraftig ladning —

Den intense spenning griper en så en formelig sitter og skjelver, man rives med, lever med, følger helten — den unge tindebestiger — på hans fantastiske ferd ned til landsbyen, det er billeder som preger sig fast i ens bevissthet i hele sin dramatiske realitet.

Det er en oplevelse å se denne film — Luis Trenkers gigantiske tolkning av hovedrollen, Lisi Arna som hans unge hustru, og Claus Clausen som løitnanten. Alt er så ypperlig at man bare blir sittende i ærbødig beundring for skaperen av dette mesterverk. Skulde man allikevel fremheve noget måtte det være fotograferingen. Den er eventyrlig dyktig utført, kanskje det beste moderne filmteknikk nogengang har kunnet opvise. Filmen går på Cirkus Verdensteater.

V. B.

Lissi Arna og Luis Trenker.

Fra van de Velde til le Corbusier.

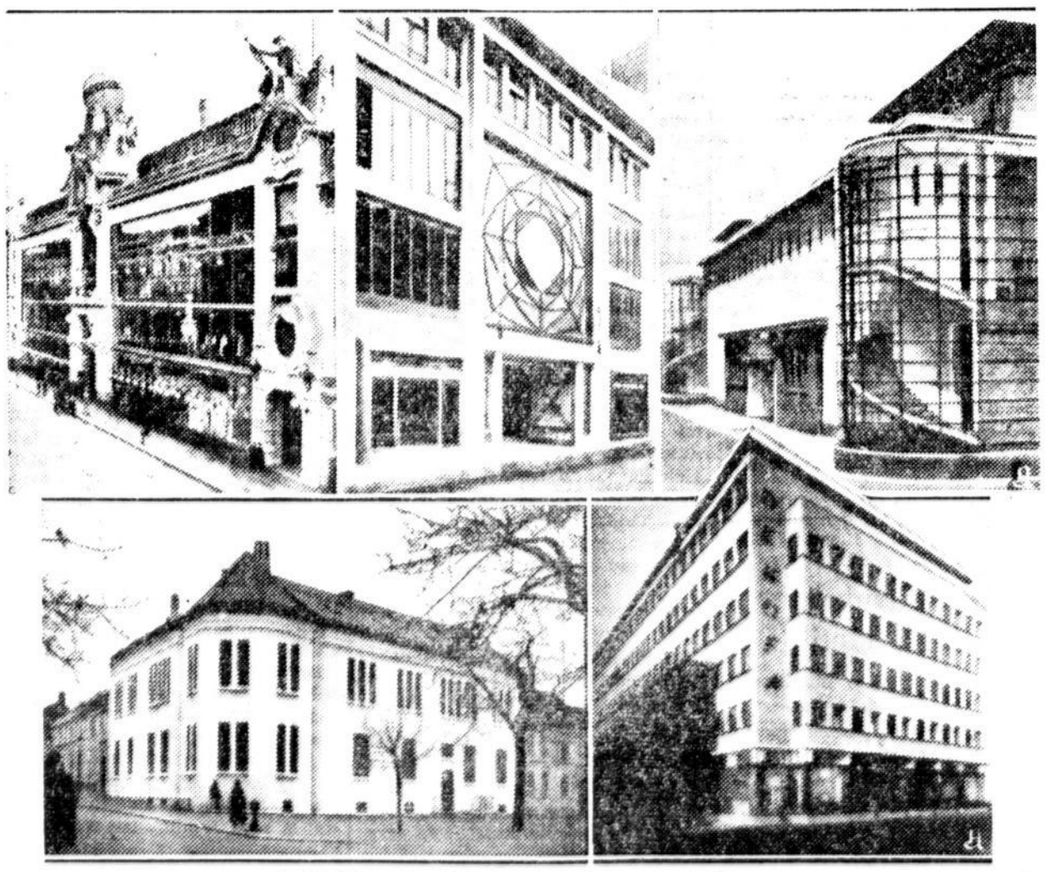

Endel fotografier til dagens kronikk (se annen side).

Vi gjengir her endel fotografier som illustrasjoner til dagens kronikk om funksjonalismens nærmeste historiske forutsetninger.

I øverste billedrekke ser man funksjonalistiske bygningsprinsipper anvendt i førkrigs-bygg. Til venstre den store glassfasade på Kaufhaus Tietz i Berlin, bygget like efter århundreskiftet. Man ser hvordan helt moderne prinsipper er gjort gjeldende i fasadens opbygning, mens arkitekten derimot ikke har kunnet la være å gi huset en hel del «kunstnerisk utstyr». — Billedet i midten viser arkitekt Auguste Perret's berømte garasje i Rue Ponthieu, Paris. Den arkitekt som le Corbusier beundrer mest av sine forgjengere har her i 1905 levert en klar og konstruktiv fasade i betong og glass — men har i midtvinduet måttet plasere et dekorativt element. Perret fullførte sammen med sin bror Theatre des Champs Ellysees i Paris, hvor betongkonstruksjonen er dristig og helt «moderne». Dette teater leverte van de Velde den oprinnelige tegning til. — Billedet til høire, fullstendig «funkis» i sin utformning av glass-trappehuset, er også fra før krigen, bygget efter tegning av professor Walther Gropius i Dessau.

I nederste rekke ser man til venstre et eksempel på ren «l'art nouveau» — van de Veldes byggestil — i Norge: Arkitekt Gabriel Kiellands hus for dr. Ourens klinikk i Trondheim. — Til høire et av de reneste og vakreste forretningsbygg i Oslo: Denofa-gården i Oslo av arkitekt Eindride Slaatto.

For femti år siden-

Skirennet ved Huseby.

«Programmet for Skirendet Mandag den 5. Februar skal nu være udfærdiget af Bestyrelsen, som har besluttet, at to Løb skal finde Sted: først Kl. 10½ et Hurtig- og Længdeløb og dernæst Kl. 11½ a 12 Løb i Hop, idet hver Deltager skal staa nedover dette to Gange» — leser vi i Aftenposten for 30. januar 1883.

«Begge Løb iagttages af talrigt opstillede Dommere, der tildeler Skiløberne Karakterer fra 1—6; disse sammenlægges dernæst (for begge Løb) ved det endelige Opgjør, saaledes, at den, der har den bedste Gjennemsnits karakter for Hurtighed, Færdighed og smuk Holdning, erholder første Præmie. Præmieuddelingen vil saaledes først kunne foregaa om Aftenen og vil finde Sted i Studentersamfundets Lokale, der med beredvillig Imødekommenhed er stillet til disposition for Bestyrelsen for Foreningen til Skiidrættens Fremme.

Vi haaber, at det tidligere smukke Vinterveir atter vil indfinde sig, og at de sidste Dages stormende Veir med Slud og Regn kun har været forbigaaende, saa Bestyrelsen maa undgaa den Ubehagelighed at maatte indstille Skirendet. Om en Tilbagekaldelse af Løbet skulde finde Sted, vil dette, efter hvad der er oss meddelt, ikke ske før Mandag Morgen, men forhaabentlig vil vi undgaa at se de Plakater, som da maatte blive udsendte for at bekjendtgjøre Indstillingen.

Fristen for Anmeldelse til Skirendet udløber Torsdag den 1ste Februar. Kristiania Skiløbere har formodentlig seet vor Meddelelse igaar, at Damerne vil udstille en Extrapræmie for den bedste blandt dem.»

*

Kristiania skiklub, som blev stiftet 1877, arrangerte de første skirenn, som fant sted ved Huseby. Fra 1879 var disse stevnene den store attraksjon for alle skiinteresserte og idrettsvenner i det hele tatt. Da foreningen til skiidrettens fremme blev dannet i 1883 overtok denne forening ordningen av det store skistevne, som foregikk ved Huseby inntil 1892. Efter den tid blev skirennet forlagt til Holmenkollen.

Tobakksdyrkningen i Sogn organiseres.

Spesialtelegram til Aftenposten.

Luster i Sogn, 30. januar.

Lørdag aften var det innkalt til møte i Luster til drøftelse av tobakksdyrkningen. Møtet blev holdt i kommunelokalet. Det var fremmøtt en hel del bønder fra hele herredet, og det viste sig således at interessen for tobakksdyrkningen er meget stor. Det blev en livlig debat omkring de forskjellige spørsmål. Det blev valgt et styre på fem medlemmer. En av disse optok ordre på frø, som skal bestilles i Amerika. Laget skal bygges i samvirkeprinsipp, forøvrig skal man bygge organisasjonen slik som fruktsalgslagene. All tobakken skal således leveres til en central, som skal selge alt. På den måte kan man tilby fabrikkene et stort ensartet parti, og da er det utsikt til å få solgt det.

Ifjor blev det i Luster dyrket et areal på 11,000 kvm., og et par dyrkere hadde gjort en del forsøk med kunstgjødsel. Prøver av denne tobakk blev fremvist på møtet og det blev bestemt, at disse prøver skulde sendes til kjemisk analyse.

At interessen er stor viser, at det blev innmeldt ca. 30 medlemmer i laget med en gang, og disse vil gå igang med tobakkdyrkningen nu ivår.

Aftenpostens centralbord
15660